

سناریوی ۱: کاهش تنش بین ایران و اسرائیل - ثبات منطقه ای و بازگشت به وضعیت عادی

DR. ALI AKBAR SAGHAEE

سناریو نخست

در این سناریوی خوشبینانه، درگیریهای مستقیم بین ایران و اسرائیل به سرعت کاهش می یابد (ظرف دو هفته)، عمدتاً در نتیجه میانجیگری مؤثر قدرتهای بین المللی و منطقه ای (مانند چین، روسیه یا کشورهای عربی). هرگونه اقدام تلافی جویانه از سوی طرفین، محدود و حساب شده خواهد بود تا از تشدید بحران جلوگیری شود. در این حالت، احتمال ازسرگیری مذاکرات غیرمستقیم یا حتی گفتگوهای دیپلماتیک برای کاهش تنش های منطقه ای وجود دارد.

تأثیرات اقتصادی بر بازار انرژی:

بازار انرژی: قیمت نفت پس از یک افزایش کوتاه مدت (به دلیل نگرانیهای اولیه) به سطح قبل از بحران باز می گردد.

عرضه نفت خاورمیانه با اختلال مواجه نشده و تنگه هرمز به صورت ایمن و بدون تهدید مسدود سازی فعال باقی می ماند.

تأثیرات اقتصادی بر تورم و سیاستهای پولی جهانی:

تورم و سیاستهای پولی جهانی: با تثبیت قیمت انرژی، فشار تورمی اضافی بر اقتصاد جهانی کاهش می یابد.

بانکهای مرکزی (مانند فدرال رزرو و ECB) می توانند بدون نگرانی از شوک انرژی، روند تعدیل نرخ بهره را ادامه دهند.

تأثیرات اقتصادی بر زنجیره تأمین و تجارت جهانی:

اختلالات در مسیرهای حمل و نقل هوایی و دریایی (مانند تغییر مسیر کشتیها) موقتی و محدود خواهد بود.

عبور کشتی ها از خلیج فارس و دریای سرخ بدون مشکل ادامه می یابد.

اثرات بر اقتصاد بر بازارهای مالی:

کاهش نااطمینانی سیاسی منجر به بازگشت سرمایه گذاران به بازارهای نوظهور (از جمله ایران و کشورهای همسایه) می شود.

شاخصهای سهام جهانی و قیمت داراییهای پرریسک بهبود می یابند.

جمع بندی:

در این حالت، بحران با سرعت مهار شده و تنش ها از طریق دیپلماسی مدیریت می شود. اقتصاد جهانی با حداقل اختلال مواجه شده و ثبات نسبی به منطقه بازمی گردد. این سناریو برای بازارها و رشد اقتصادی جهانی مطلوبترین حالت محسوب می شود.

سناریوی ۲: تنش‌های طولانی‌مدت و تشدید درگیری‌های نیابتی

DR. ALI AKBAR SAGHAEE

سناریو دوم

در این سناریوی محتمل‌تر، شاهد دوره‌ای از تنش‌های پایدار و غیرمستقیم بین ایران و اسرائیل خواهیم بود. اگرچه از جنگ تمام‌عیار جلوگیری می‌شود، اما رقابت ژئوپلیتیکی از طریق: تشدید درگیری‌های نیابتی در سوریه، عراق، یمن و لبنان افزایش حملات سایبری و عملیات ویژه تشدید فعالیت‌های گروه‌های وابسته مانند حزب الله ادامه خواهد یافت. تلاش‌های دیپلماتیک اگرچه موجود اما ناکارآمد بوده و به راه‌حل پایدار نمی‌انجامد.

تأثیرات اقتصادی بر بازار انرژی:

قیمت نفت در محدوده ۹۰-۱۱۰ دلار با نوسانات شدید

حفظ حق بیمه ریسک ژئوپلیتیکی ۱۰-۱۵ دلاری بر هر بشکه

افزایش نگرانی‌ها درباره امنیت تنگه هرمز و خطوط انتقال انرژی

تأثیرات اقتصادی بر تورم و سیاست‌های پولی جهانی:

فشار تورمی پایدار ناشی از قیمت‌های بالای انرژی

کاهش اثرگذاری سیاست‌های پولی بانک‌های مرکزی

احتمال افزایش نرخ بهره برای مهار تورم انرژی‌محور

تأثیرات اقتصادی بر زنجیره تأمین و تجارت جهانی:

افزایش ۲۰-۳۰ درصدی هزینه‌های حمل و نقل دریایی

تغییر مسیر برخی کشتی‌ها از مسیرهای پرخطر

افزایش زمان و هزینه لجستیک برای تجارت منطقه‌ای

اثرات بر اقتصاد بر بازارهای مالی:

افزایش تقاضا برای دارایی‌های امن مانند طلا و دلار نوسانات شدید در بازارهای سهام جهانی کاهش ۱۵-۲۰ درصدی سرمایه‌گذاری مستقیم در منطقه خاورمیانه رشد اقتصادی: کاهش ۰.۵-۱ درصدی رشد جهانی در سال ۲۰۲۴ افزایش هزینه‌های نظامی کشورهای منطقه کاهش سرمایه‌گذاری در پروژه‌های توسعه‌ای

جمع‌بندی:

این سناریو اقتصاد جهانی را با چالش‌های متعددی مواجه می‌کند: تورم ساختاری بالاتر کاهش رشد اقتصادی افزایش هزینه‌های تجاری بی‌ثباتی بازارهای مالی مدت زمان این شرایط به توانایی طرفین برای مدیریت بحران و اثرگذاری بازیگران بین‌المللی بستگی خواهد داشت. در این حالت، اقتصاد جهانی وارد فاز جدیدی از عدم اطمینان شده که می‌تواند تا چند سال ادامه یابد.

سناریوی ۳: جنگ تمام عیار منطقه‌ای و بحران انرژی

جهانی، وضعیت بحرانی: اثرات بلندمدت: ۱- تغییر ساختار تجارت جهانی انرژی-۲ بازتعریف اتحادهای ژئوپلیتیکی ۳- تسریع در انتقال انرژی به سمت منابع جایگزین ۴- تضعیف نظام جهانی مبتنی بر دلار

DR. ALI AKBAR SAGHAEL

سناریو دوم

در این بدبینانه‌ترین سناریو، درگیری مستقیم ایران و اسرائیل به سرعت گسترش یافته و به یک جنگ منطقه‌ای تمام عیار تبدیل می‌شود. ویژگی‌های کلیدی این بحران شامل:
اقدام ایران به بستن کامل یا جزئی تنگه هرمز (مسیر ۲۱ میلیون بشکه نفت روزانه)
حملات گسترده موشکی به تأسیسات نفتی خلیج فارس
درگیری نظامی چندجانبه با مشارکت قدرت‌های منطقه‌ای و جهانی
تشدید بی‌سابقه تنش‌های ژئوپلیتیکی

پیامدهای فوری اقتصادی: بر بازار انرژی

جهش قیمت نفت به محدوده ۱۵۰-۲۰۰ دلار در هر بشکه

کاهش ۴۰-۵۰ درصدی عرضه نفت جهانی

بحران سوخت جهانی و نظام‌مند شدن سهمیه‌بندی

تأثیرات اقتصادی بر تورم و رشد اقتصادی:

رسیدن نرخ تورم جهانی به سطح دو رقمی (۱۵-۲۰٪)

کاهش ۳-۵ درصدی تولید ناخالص جهانی در سال اول

وقوع همزمان رکود عمیق و افسارگسیخته (رکود تورمی)

تأثیرات اقتصادی بر زنجیره تأمین و تجارت جهانی:

اختلال ۷۰-۸۰ درصدی در تجارت دریایی منطقه

افزایش ۴۰۰-۵۰۰ درصدی هزینه‌های بیمه کشتیرانی

کمبود شدید کالاهای اساسی و مواد اولیه صنعتی

اثرات بر اقتصاد بر بازارهای مالی:

سقوط ۳۰-۴۰ درصدی شاخص‌های بورس جهانی

بی‌ثباتی نظام پولی بین‌المللی

فرار سرمایه‌ها به دارایی‌های امن نظیر طلا و ارزهای دیجیتال

پیامدهای اجتماعی:
بحران معیشتی در کشورهای واردکننده نفت
افزایش نرخ بیکاری به میزان ۵-۷ درصد جهانی
ناآرامی‌های اجتماعی گسترده در کشورهای آسیب‌پذیر

جمع‌بندی:

این سناریو که از سوی تحلیلگران به "شبکه سیاه" انرژی معروف است، می‌تواند منجر به: بزرگترین شوک انرژی از زمان بحران نفت ۱۹۷۳ عمیق‌ترین رکود اقتصادی پس از جنگ جهانی دوم بازطراحی کامل معادلات قدرت جهانی اگرچه احتمال وقوع این سناریو در حال حاضر پایین ارزیابی می‌شود، اما پیامدهای آن چنان ویرانگر خواهد بود که تمام بازیگران بین‌المللی باید با حداکثر ظرفیت برای جلوگیری از آن تلاش کنند. این وضعیت به وضوح نشان می‌دهد که اقتصاد جهانی تا چه حد به ثبات خاورمیانه وابسته است.